

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра Економіки підприємства та організації підприємницької діяльності

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи

на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
за освітньою програмою професійного спрямування
«Економіка та стратегія розвитку підприємства»

на тему: **«УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ В ДУ
«ІНСТИТУТ ОЧНИХ ХВОРОБ І ТКАНИННОЇ ТЕРАПІЇ
ІМ. В. П. ФІЛАТОВА НАМН УКРАЇНИ»**

Виконавець:

студент факультету економіки та управління
підприємництвом

Нечепелюк Вікторія Геннадіївна _____

/підпис/

Науковий керівник:

д.е.н., доцент

Кошельок Галина Володимирівна _____

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Управління витратами є важливим елементом фінансової стійкості будь-якого підприємства. Забезпечення ефективного використання фінансових ресурсів може допомогти йому зберегти стабільність та забезпечити фінансову підтримку для подальшого розвитку. Окрім цього, державним підприємствам у галузі охорони здоров'я при обмежених фінансових ресурсах, оптимізація витрат може допомогти виділити необхідні ресурси для поліпшення медичних послуг та розвитку наукових досліджень.

Ефективне управління витратами дозволяє забезпечити пацієнтам високоякісну медичну допомогу та збільшити задоволеність клієнтів. Це важливо для збереження репутації закладів та залучення нових пацієнтів.

Отже, дана тема є актуальною і має велике значення для підприємств у забезпеченні фінансової стійкості та конкурентоспроможності.

Мета дослідження. Обґрунтування теоретичних засад управління витратами в установі, розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення управління витратами в державному закладі охорони здоров'я.

Завдання дослідження:

- визначити економічну сутність, зміст та класифікацію витрат на підприємстві;
- розглянути основні функції та етапи процесу управління витратами на підприємстві;
- ознайомитись з плануванням витрат на підприємстві;
- розглянути загальну характеристику та основні показники ДУ «Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В. П. Філатова НАМН України»;
- проаналізувати витрати на надання послуг Інституту;
- провести факторний аналіз витрат на надання послуг в Інституті;
- запропонувати шляхи вдосконалення управління витратами на надання послуг в ДУ «Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В. П. Філатова НАМН України».

Об'єкт дослідження: господарська діяльність Державної установи «Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В. П. Філатова НАМН України» у напрямку управління витратами.

Предмет дослідження: теоретичні та практичні аспекти удосконалення управління витратами в Державній установі.

Методи дослідження. У процесі дослідження використовувались такі загальнонаукові та спеціальні методи дослідження: абстрактно–логічні (для узагальнення теоретичних та науково–методологічних положень, визначення сутності економічних понять, формування висновків); монографічний метод (для дослідження наявних інформаційних і літературних джерел, наукових праць); системний аналіз (для дослідження фінансово–господарської

діяльності підприємства); графічний (для наочного представлення статистичних даних); табличний та групування (при аналізі фінансової діяльності підприємства); аналіз рядів динаміки; статистико–аналітичні методи; методи порівняльного економічного аналізу; метод ланцюгових підстановок; трендовий метод; графічний метод часового ряду; метод укрупнення періодів; метод вирівнювання рівнів ряду за допомогою ковзної середньої; метод аналітичного вирівнювання.

Інформаційна база дослідження законодавчі та нормативно-правові документи України, інформація з періодичних видань, монографій, наукових статей і підручників вітчизняних і зарубіжних фахівців в області управління витратами, дані бухгалтерської і фінансової звітності державної установи.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (63 найменувань). Загальний обсяг роботи становить 87 сторінок. Основний зміст викладено на 69 сторінках. Робота містить 28 таблиць, 18 рисунків та 9 додатків.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи підготовлено публікації: NechepeliukV., ChernovaV.V. Controllingtoolsinthecompany’smaterialresourcesmanagementsystem. Науковий студентський вісник. 2022. № 37(1). С. 149–152; Грінченко Р.В., Кисличко К.А., Нечепелюк В.Г., Онищук В.С. Передумови адаптації підприємств до змін у воєнний період. Науковий вісник Одеського національного економічного університету. 2023. № 5–6 (306–307). С. 91–100; Нечепелюк В.Г., Кошельок Г.В. Проблеми ефективного використання матеріальних ресурсів на підприємстві. Сучасні виклики економіки. 2023. С. 39–40; Нечепелюк В., Кошельок Г. Управління витратами в державних закладах охорони здоров’я на основі програми державних гарантій обслуговування населення. Теорія і практика сучасної економіки. 2023. С. 135–137.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «Теоретичні основи управління витратами на підприємстві» розглянуто економічну сутність, зміст, класифікацію, основні функції, етапи процесу управління та планування витрат на підприємстві.

У другому розділі «Аналіз управління витратами в ДУ «Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В. П. Філатова НАМН України» розглянуто загальну характеристику та основні показники Інституту, проаналізовано витрати на надання послуг в закладі, проведено факторний аналіз витрат на надання послуг в установі.

У третьому розділі «Удосконалення управління витратами на надання послуг в ДУ «Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В. П. Філатова НАМН України» запропоновано шляхи удосконалення управління витратами на надання послуг в Інституті.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Економічна сутність витрат полягає у використанні ресурсів для надання медичних послуг та забезпечення функціонування лікувального закладу. Зміст витрат у державних установах охорони здоров'я включає різноманітні складові, такі як витрати на оплату праці медичного персоналу, придбання медичного обладнання та препаратів, утримання медичних будівель та інфраструктури, адміністративні витрати, витрати на дослідження та розвиток медичних технологій, а також інші витрати, пов'язані з наданням якісних медичних послуг та виконанням нормативних вимог. Класифікація витрат у державних установах охорони здоров'я сприяє кращому розумінню управліннями того, яким чином використовуються ресурси та допомагає визначати пріоритети для ефективного фінансового управління та розподілу коштів на найважливіші напрямки. Така класифікація може охоплювати витрати на медичний персонал, придбання медичного обладнання, ліки, а також на обслуговування та розвиток медичних закладів.

2. Управління витратами в державних установах охорони здоров'я включає комплекс заходів та стратегій, спрямованих на раціональне та ефективне використання фінансових ресурсів для забезпечення високої якості медичних послуг. До основних функцій управління витратами на державних установах охорони здоров'я можна віднести: планування, організацію, мотивацію та контроль. Окрім цього, складовими процесу управління витратами є: регулювання, прогнозування, планування, нормування, облік витрат на виробництво або надання послуг, калькулювання, економічний аналіз та контроль витрат. До методів управління витратами при наданні послуг, які є найбільш поширеними, можна віднести: Kaizencosting, Targetcosting, Just-in-time і ABC-метод.

3. Планування витрат на підприємстві – це процес систематичного визначення, аналізу та розподілу ресурсів з метою оптимізації використання фінансових, матеріальних і людських ресурсів. Основна мета полягає в досягненні стратегічних цілей підприємства та забезпеченні ефективного ведення господарської діяльності. До етапів процесу управління витрат можна віднести: оцінку потреб, складання бюджету, моніторинг та виконання бюджету, оцінку результатів та внесення коригувань, постійний аналіз та пошук оптимальних рішень.

4. Медичний та дослідницький заклад ДУ «Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В.П. Філатова НАМН України» є видатною установою в Україні, що спеціалізується в галузі офтальмології. В Інституті проводяться: лікування, діагностика та дослідження очних хвороб, зокрема катаракта, глаукома, захворювання сітківки та інші офтальмологічні патології. Був проведений аналіз фінансово-господарської діяльності Інституту за 2020–2022 рр., яких показав наявність висхідної тенденції у 2022 році порівняно з 2021 обсягу наданих послуг, середньорічної вартості основних засобів, середньооблікової чисельності працівників, середньорічного доходу одного

працівника, фонду оплати праці, середньорічної заробітної плати одного працівника, прибутку від надання послуг та чистого прибутку. Крім цього, було досліджено зменшення витрат на 1 грн. наданих послуг та повної собівартості наданих послуг. Аналіз операційних витрат показав збільшення матеріальних витрат, витрат на оплату праці та відрахувань на соціальні заходи, амортизації та зменшення інших операційних витрат. Показник рентабельності наданих послуг у 2022 рік порівняно з 2020 роком є позитивним, але, при порівнянні його з 2021 роком, має негативний характер. З 2020 по 2022 рік спостерігається поступове зростання ефективності використання основних засобів. На це вказує збільшення фондівіддачі у 2022 рік порівняно з 2020 роком, що свідчить про збільшення обсягів надання послуг. Проаналізувавши фінансову стійкість Інститут за 2020-2022 рр. було виявлено, що установа є фінансово сталою, стабільною і незалежною від зовнішніх кредиторів. Окрім цього, всі запаси державної установи покриваються власними оборотними коштами, тобто поточна діяльність підприємства не залежить від зовнішніх кредиторів.

5. Одним із основних показників в Інституті є вартість 1 ліжко-дня, тому був проведений її аналіз, який показав збільшення собівартості у 2023 році порівняно з 2021 та 2022 рр., на це сприяло збільшення заробітної плати, нарахувань на заробітну плату та накладних витрат. Крім цього, був проведений аналіз розрахунків операції п'яти категорій складності за 2021–2023 рр., при якому було виявлено збільшення витрат на заробітну плату, нарахувань на заробітну плату (ЄСВ), витрат на медикаменти та лікарські засоби, накладних видатків, витрат на придбання медичного обладнання та витрат на поточний ремонт медичного обладнання.

6. Був проведений факторний аналіз за допомогою методу ланцюгових підстановок. За його результатами встановлено, що на собівартість наданих послуг найбільший вплив мають витрати на матеріальні ресурси, оплату праці та соціальні відрахування. Крім того, проведений трендовий аналіз підтвердив результати графічного аналізу часового ряду, методу укрупнення періодів, вирівнювання рівнів ряду за допомогою ковзної середньої та аналітичного вирівнювання. Отримані висновки вказують на тенденцію зростання витрат на ДУ «Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В. П. Філатова НАМН України» у 2023 році.

7. На основі дослідження розглянуті заходи для оптимізації управління витратами на надання послуг. Серед них визначено такі напрямки як раціональний розподіл ресурсів, підвищення продуктивності персоналу, аналіз зворотного зв'язку від пацієнтів, моніторинг якості, укладання партнерств та співпраця з іншими медичними закладами, а також впровадження сучасних технологій. Також було представлено розрахунки економії при використанні медичної інформаційної системи та зменшення витрат на медикаменти та лікарські засоби при проведенні операції 5 категорії складності. Вони показали тенденцію до зменшення витрат у заробітній платі, нарахуваннях на заробітну плату та витратах на

медикаменти та лікарські засоби, що у великих масштабах Інституту може призвести до значного зменшення у цих статтях витрат.

АНОТАЦІЯ

Нечепелюк В. Г., «Удосконалення управління витратами в ДУ «Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В. П. Філатова НАМН України»»,

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за освітньою програмою професійного спрямування «Економіка та стратегія розвитку підприємства»,
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2023 рік

Кваліфікаційна робота складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – господарська діяльність Державної установи «Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В. П. Філатова НАМН України» у напрямку управління витратами.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти сутності, змісту, класифікації, основних функцій, етапів процесу управління та планування витрат на підприємстві. Розглянуто загальну характеристику та основні показники Інституту, проаналізовано витрати на надання послуг в закладі, проведено факторний аналіз витрат на надання послуг в установі. Запропоновано шляхи удосконалення управління витратами на надання послуг в Інституті.

Ключові слова: витрати, управління витратами, планування витрат, послуги.

ANNOTATION

Nechepeliuk V., «The cost management improvement at the State Institution «The Filatov Institute of Eye Diseases and Tissue Therapy of the NAMS of Ukraine»».

Thesis for Master degree in specialty 076 «Entrepreneurship, trade and exchange activity» under the master's program «Economy and enterprise development strategy»,
- Odessa National Economic University. - Odessa, 2023.

Thesis consists of three chapters. Object of study is the economic activity of the State Institution «The Filatov Institute of Eye Diseases and Tissue Therapy of the NAMS of Ukraine» in the direction of cost management.

Thesis deals with theoretical aspects of the essence, content, classification, main functions, stages of the management process and cost planning at the enterprise. The general characteristics and main indicators of the Institute were considered, the costs of providing services in the institution were analyzed, and a factor analysis of the costs of providing services in the institution was carried out. Ways of improving the management of costs for the provision of services at the Institute are proposed.

Keywords: costs, cost management, cost planning, services.